

Uusi laki turvavyön ja muun istuinpaikan turvalaitteen käytöstä voimassa

Lasten turvalaitteiden käyttö laajeni ja tarkentui

Euroopan Unionin tieliikenteessä pitää kuljettajan ja matkustajan ajon aikana käyttää istuinpaikalle asennettua turvavyötä tai vastaavaa muuta hyväksyttyä turvalaitetta lähes poikkeuksetta aina.

Lapsen on oltava kokoryhmälleen hyväksytyssä turvalaitteessa aina - muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta.

Käytön poikkeukset Suomessa määritellään laissa direktiivin hyväksymissä rajoissa. Turvalaitteista antaa määräyksiä liikenne- ja viestintäministeriö.

Alle kolmevuotiaista on aina - paitsi linja-autossa ja taksin takais- tuimella - kuljetettava kokoryhmänsä turvalaitteessa. Linja-autossa lapsen on omalla istuinpaikalla istuessaan käytettävä istuinpaikalle asennettua turvavyötä tai lasten turvalaitetta ja taksin takapenkillä saa lasta kuljettaa pelkästään auton turvavyössä. Näissäkin tilanteissa tietysti turvalisin tapa on käyttää kokoryhmän turvalaitetta, vauvaikäistä kannattaa aina kantaa turvakaukalossa ja kiinnittää turvakaukalo autossa turvavyöhön.

Lisäksi on annettu poikkeus, että henkilö- tai pakettiauton muulla kuin etuistuimella saadaan yhdellä istuinpaikalla kuljettaa kolme vuotta täyttänyttä pelkästään turvavyössä, jos lasten turvalaitteen asentamiselle ei ole tilaa istuimen muille istuinpaikoille asennettujen turvalaitteiden

takia. **Ja vielä sallitaan**, että henkilö- tai pakettiauton muulla kuin etuistuimella saa kuljettaa lyhyitä matkoja yhtä tai useampaa kolme vuotta täyttänyttä turvavyössä, jos kuljetustarve on satunnainen eikä ajoneuvossa tästä johtuen ole heitä varten käytettävissä lainkaan tai riittävää määrää lasten turvalaitteita. Toivottavasti lyhyitä ja satunnaisia matkoja on todella vähän, kolme vuotta täyttäneet ovat vielä melko pieniä.

”Lasta ei saa kuljettaa etuistuimella varustetulla istuinpaikalla selkä menosuuntaan suunnatussa turvaistuimessa, ellei turvavyö ole tehty toimintakyvyttömäksi tai ellei se tule riittävän tehokkaalla tavalla automaattisesti toimintakyvyttömäksi.” Selkä ajosuuntaan kiinnitettäviä vauvan turvakaukaloa ja lapsen turvaistuinta ei kannata koskaan

kiinnittää etuistuimelle, joka on varustettu etuistuvuudella, 1) koska toimintakyvyttömäksi tekemisestä ei ole saatu sataprosentista varmuutta ja 2) koska säätökytkin voi inhimillisistä syistä jäädä vahingossa väärään asentoon.

”Jos ajoneuvoon ei voida asentaa lasten turvalaitetta, on kolme vuotta täyttänyttä kuljetettava muulla kuin etuistuimella.” Edellä olevan mukaan lasta saisi kuljettaa takana irrallaan, jos autossa ei ole turvavyötä. Liikenteessä saattaa olla joitakin vanhoja 1960-luvun tai sitä vanhempia autoja, joissa ei ole etuistuimen turvavyötä ja hieman enemmän lähinnä 1970-luvulla tai sitä ennen käyttöönotettuja autoja, joissa ei ole takaistuimen vyötä. Silloin kun niillä kuljetetaan lapsia edessä tai takana, asianmukaiset ja katsastuksessa hyväksytyt turvalaitteiden kiinnitykset olisi pitänyt vaatia, toivottavasti lapsen vanhemmat kuitenkin ymmärtävät vapaaehtoisesti järjestää turvallisen kuljetuksen lapselleen myös museoautoissa tai sitten eivät kuljeta niissä lapsia.

Lapsen mukana matkustava holhooja tai huoltaja on vastuussa siitä, että alle 15-vuotiaasta lasta kuljetetaan asianmukaista turvalaitetta käyttäen. Ellei holhooja tai huoltaja ole lapsen mukana, ajoneuvon kuljettajan on huolehdittava siitä, että alle 15-vuotias matkustaa asianmukaista turvalaitetta käyttäen. Kuljettajavastuuta ei ole isoissa linja-autoissa. In- vataksin kuljettajan on huolehdittava siitä, että kuljetettavat matkustavat

asianmukaisia turvalaitteita käyttäen ja että pyörätuolit on asianmukaisesti kiinnitetty ajoneuvoon matkan ajaksi.

Henkilöliikuormat päättyvät henkilö- ja pakettiautoissa vuoden 2007 lopussa ja linjaliikenteen koulu- ja päivähoitokuljetuksissa vuoden 2008 toukokuussa. Mainittuja päivämääriä ennen on sallittua kuljettaa esimerkiksi 5-hengen henkilöautossa yhtä ylimääräistä aikuista tai kahta enintään 12-vuotiasta lasta, joiden sallitaan myös matkustavan irrallaan. Mainittujen päivämäärien jälkeen jokaisella matkustajalla on käytettävissään turvavyö tai lapsen turvalaite. Ylikuormaa ei saa sijoittaa etuistuimelle ja alle kolmevuotiaan pitää aina olla kiinnitettynä kokoryhmänsä mukaisessa laitteessa.

Lasten turvalaitteiden hyväksymisvaatimukset on esitetty 1980-luvulta lähtien Yhdistyneiden kansakuntien Euroopan talousneuvoston tieliikennettä käsittelevän komitean laatimassa säännössä ECE R 44. Sääntöä pidetään ajan tasalla tutkimuksen ja teknisen kehityksen mukaisesti, siten säännöstä ilmestyi viime heinäkuussa 2005 viimeisin eli 4. versio. Tämä R44/04 tulee voimaan 1.7.2006 koskien uusia markkinoille pyrkiviä tuotteita. Siirtymäaikaa kaikille valmisteille on annettu kolme vuotta, sen jälkeen kaikkien myytävien tuotteiden tulee olla 4. version mukaisia.

Turvalaitteiden suojaustehokkuus riippuu suuresti siitä, kuinka hyvin niitä käytetään. Oikein käytettyinä suojaus saattaa olla 50-90%,

mitä pienempi lapsi sitä parempi suojaus. Puutteita perinteisten turvalaitteiden kiinnityksessä esiintyy 60-80%:ssa tapauksista. Näitä puutteita vähentämään on kehitetty erityinen kiinnitysstandardi Isofix, joka poistaa lähes tulkoon ne puutteet, jotka johtuvat turvalaitteen kiinnittämisestä autoon. Edelleen jää kuitenkin mahdolliseksi kiinnittää lapsi itse laitteeseen enemmän tai vähemmän puutteellisesti. Lapsen kiinnittämisestä huolehtivat vyönauhat saattavat nimittäin helposti jäädä liian löysälle. Siihen on tulossa turvaa lisääviä ratkaisuja: indikaattori osoittamaan, milloin vyönauha on säädetty sopivan kireälle ja vastaavasti kuin auton turvavyössä myös turvalaitteen vyönauhat automaattisesti kiristyvät törmäyshetkellä.

Turvallisuusinsinööri Matti Koivuova